

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobce: **H. G.**

zastoupený advokátkou JUDr. Vandou Bieleckou

sídlem Pavlovova 586/8, 736 01 Havířov

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**

sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. listopadu 2020, ve věci přeplatku na starobním důchodu

takto:

I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 26. listopadu 2020, č. j. X, se **zrušuje** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

II. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3 146 Kč do

Shodu s prvopisem potvrzuje

30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupkyně žalobce JUDr. Vandy Bielecké, advokátky se sídlem v Havířově, Pavlovova 586/8.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 8. 1. 2021 se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalované identifikovaného ve výroku tohoto rozsudku a také prvostupňového rozhodnutí ze dne 4. 9. 2020 s tím, že povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu zanikla.
2. Žalobce tvrdil, že mu bylo prvostupňovým rozhodnutím ze dne 4. 9. 2020 uloženo vrátit přeplatek na starobním důchodu před dosažením důchodového věku za dobu od 15. 1. 2015 do 11. 8. 2015 v částce 59 756 Kč (*správně 59 765 Kč – poznámka krajského soudu*) a dále bylo rozhodnuto o zúčtování části přeplatku s doplatkem na starobním důchodu ve výši 2 539 Kč. Žalobce namítl, že rozhodnutí bylo vydáno po 5 letech od vyplacení uvedených částek, kdy již nárok žalované na jejich vrácení zanikl podle § 118a odst. 3 zákona číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Žalobce dále namítal, že nebyl informován o tom, že pokud bude v době pobírání předčasného důchodu v pracovním poměru, bude muset prostředky vracet.
3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě připustila, že námitka prekluze je správná a souhlasila se zrušením napadeného rozhodnutí s tím, že část přeplatku z posledně vyčíslené splátky byla vyplacena na účet žalobce 3. 8. 2015.
4. Krajský soud po ověření, že žaloba byla podána včas a osobou oprávněnou, přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v souladu s § 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Ze správního spisu krajský soud ověřil průběh správního řízení. Za podstatné považuje krajský soud, že žalovaná rozhodnutím ze dne 4. 9. 2020 (podle údaje na písemném vyhotovení rozhodnutí založeném ve spise bylo rozhodnutí vloženo do spisu 9. 9. 2020 a odesláno dne 17. 9. 2020) uložila žalobci povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu v částce 57 226 Kč do 8 dnů od právní moci rozhodnutí. Vrácení přeplatku odůvodnila žalovaná tím, že žalobci byl v době od 15. 1. 2015 do 11. 8. 2015 vyplácen starobní důchod, ačkoliv mu jeho výplata nenáležela, protože v té době vykonával výdělečnou činnost v rozsahu zakládajícím účast na pojištění podle § 27 zákona číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Celkový přeplatek na dávce ve výši 59 765 Kč žalovaná zúčtovala s doplatkem důchodu ve výši 2 539 Kč náležejícím žalobci a rozdíl ve výši 57 226 Kč uložila žalobci vrátit. Podle doručenky bylo rozhodnutí doručováno žalobci do jeho vlastních rukou poštou a pošta dne 16. 9. 2020 po neúspěšném pokusu o doručení zásilku s rozhodnutím uložila a žalobce si ji vyzvedl dne 21. 9. 2020. Žalobce podal proti rozhodnutí námitky, které žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.
6. Po skutkové stránce není pochyb o tom, že sporné dávky důchodového pojištění (starobního důchodu), které žalovaná považuje za neprávem vyplacené (žalobci na ně podle

žalované nevznikl právní nárok) byly žalobci vypláceny v době od 15. 1. 2015 do 11. 8. 2015 (podle žalované měla být poslední výplata provedena 3. 8. 2015). Rozhodnutí o jejich vrácení je datováno 4. 9. 2020.

7. Podle § 118a odst. 3 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení *nárok na vrácení, popřípadě náhradu částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, zaniká, pokud rozhodnutí o vrácení, popřípadě náhradě částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, nebylo vydáno do 5 let ode dne výplaty dávky.*
8. Po porovnání data vyplacení sporných důchodových dávek s datem rozhodnutí o jejich vrácení je zřejmé, že rozhodnutí o jejich vrácení bylo vydáno až po uplynutí 5 let od jejich výplaty a bez ohledu na to, zda byly žalobci vypláceny po právu, nárok na jejich vrácení podle § 118a odst. 3 zákona o organizaci sociálního zabezpečení zanikl. Podle právního názoru krajského soudu je přitom třeba za datum vydání rozhodnutí o vrácení sporných částek považovat v souladu s § 71 odst. 2 zákona číslo 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“) až den, kdy byl stejnopis rozhodnutí předán k doručení (přesný okamžik vypravení rozhodnutí není ze spisu zcela jednoznačný, protože na písemném vyhotovení rozhodnutí ze dne 4. 9. 2020 založeném ve spise je údaj „Odesláno dne 17. 9. 2020“, ale podle doručenký pošta doručovala rozhodnutí žalobci již 16. 9. 2020), ale na závěru o zániku nároku na vrácení sporných částek by nic neměnilo, ani pokud by se vycházelo již z data rozhodnutí (4. 9. 2020), které je rovněž po uplynutí 5 leté lhůty. K zániku práva (prekluzi) jsou soudy ve správním soudnictví povinny přihlížet z úřední povinnosti (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 2. 2009, sp. zn. II. ÚS 1416/07, a ze dne 26. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 1169/07, rozsudek NSS ze dne 16. 4. 2010, č. j. 7 As 11/2010 – 134, č. 2122/2010 Sb. NSS, aj.) a nejsou ani omezeny tím, zda otázka prekluze byla namítána ve správním řízení.
9. Krajský soud uzavírá, že žalovaná se dopustila procesní vady, pokud vydala rozhodnutí o povinnosti žalobce vrátit (podle jejího názoru) neprávem vyplacené dávky starobního důchodu po uplynutí prekluzivní lhůty stanovené v § 118a odst. 3 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a protože k nápravě nedošlo ani v námitkovém řízení, krajský soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. zrušil a podle § 78 odst. 4 téhož zákona věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Krajský soud dodává, že přes návrh žalobce nepřistoupil ke zrušení prvostupňového rozhodnutí a ponechal na žalované, aby při vázanosti právním názorem krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) ohledně zániku práva na vrácení sporných důchodových dávek sama opětovně rozhodla o námitkách žalobce. Platí přitom, že domáhat se zrušení rozhodnutí, které předcházelo napadenému správnímu rozhodnutí, není procesním právem žalobce, jemuž by odpovídala povinnost soudu o takovém návrhu výrokem rozhodnout (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 1 As 60/2006 – 106).
10. Stejně tak nebylo možné ve výroku konstatovat, že povinnost vrátit přeplatek na starobním důchodu za dobu od 15. 1. 2015. do 11. 8. 2015 zanikla, jak se navrhuje v žalobním petitu. Soudní přezkum správních rozhodnutí je založen na kasačním principu a soudy jsou oproti občanskému soudnímu řízení podstatně omezeny v možnostech znění výroku rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 95/2006, ze

dne 17. 5. 2007, dostupný na www.nssoud.cz). Jinak řečeno, pokud správní soudy dospějí k závěru o důvodnosti žaloby proti správnímu rozhodnutí, nepřísluší jim nad rámec zrušení napadeného (za podmínek stanovených v § 78 odst. 3 s. ř. s. i prvostupňového) rozhodnutí, popř. vyslovení jeho nicotnosti, vyslovování dalších výroků, ledaže to vyplývá výslovně ze zákona, což však není případ navrhovaného výroku. Nicméně jak vyplývá z výše uvedeného, krajský soud zánik nároku na vrácení přeplatku konstatoval v odůvodnění tohoto rozsudku a zavázal v tomto směru žalovanou právním názorem, kterým je žalovaná podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána.

11. Žalobce byl v řízení procesně úspěšný a podle § 60 odst. 1 s. ř. s. má proto právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení. Žalobce byl v řízení zastoupen advokátkou a přísluší mu právo na náhradu nákladů spojených s právním zastoupením, jejichž výši krajský soud stanovil podle vyhlášky číslo 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále též „advokátní tarif“). Součástí přisouzení náhrady nákladů řízení je odměna advokátky za 2 úkony právní služby po 1 000 Kč podle § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 2 advokátního tarifu, dále paušální náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a DPH ve výši 546 Kč. Krajský soud uložil žalované povinnost nahradit žalobci výše uvedené náklady řízení v celkové výši 3 146 Kč k rukám jeho zástupkyně (§ 149 odst. 1 o. s. ř.). Lhůtu k zaplacení krajský soud prodloužil na 30 dnů od právní moci rozsudku, přičemž přihlédl k odlišnému okamžiku nabytí právní moci rozsudku vydaného ve správním soudnictví oproti rozhodnutím vydaným v občanském soudním řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinná, co jí ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněný domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce)

Ostrava 18. března 2021

JUDr. Martin Láníček
samosoudce